

Dnr 2007BN702

Detaljplan för

DANNEMORA VÄSTRA GRUVOMRÅDE, HARVIK 4:28 SAMT FILMS-ÖSTERBY 3:5

Östhammars kommun, Uppsala län

Detaljplanen upprättad den 14 januari 2008

Detaljplanen reviderad den 7 mars 2008

Detaljplanen antagen den 29 april 2008

Beslutet har vunnit laga kraft den 2 juni 2008

PLANBESKRIVNING

Planhandlingar

Detaljplanen består av:

- Plankarta
- Denna planbeskrivning till vilken hör fastighetsförteckning
- Genomförandebeskrivning

Syftet med denna planbeskrivning är att i ord beskriva planes syften och huvuddrag samt att beskriva motiven till upphävandet av del av den gällande detaljplanen för det aktuella området.

BAKGRUND

Planens syfte och huvuddrag

En detaljplan reglerar användningen av mark och vatten i enlighet med bestämmelserna i plan och bygglagens (PBL) 5:e kapitel. Detaljplanen skiljer på kvartersmark och allmänna platser. Inom kvartersmark kan bebyggelses utformning, placering och utförande regleras. Den allmänna markens användning regleras i form av vägar, naturområden och andra allmänna intresseområden.

Redan under slutet av 1400-talet inleddes bergshantering i Dannemora. Brytningen har över tiden inriktats mot utvinning av silver och järnmalm tills den slutligen lades ner 1992 på grund av att brytningen inte längre ansågs lönsam. Idag är det återigen aktuellt med malmbrytning i Dannemora gruvområde. Den nystartade gruvverksamheten kräver ändring av del av den befintliga detaljplanen för DANNEMORA (3.29) samt ett utökat verksamhetsområde västerut.

Dnr 2007BN702

Syftet med denna detaljplan är att:

- Bevara de naturvärden som finns ovan jord inom Dannemora Gruvfastighets AB:s ägo
- Möjliggöra den sedimentationsanläggning som medgetts enligt Länsstyrelsens beslut om anläggande av sedimenteringsmagasin och bortledning av vatten från Dannemora gruva i beslut Dnr 531-2950-06 från 2007-07-13
- Möjliggöra bil och järnvägstransporter som ej gör intrång på och motverkar riksintresset för kulturmiljövård samt boende i Dannemora
- Att möjliggöra den för gruvbryningen nödvändiga infrastrukturen, i form av vattenområden, järnvägar och vägar, då malmen som är av riksintresse för mineralutvinnig skall brytas
- Ej förhindra den gruvverksamhet som godkänts enligt Bergsstatens beslut om *bearbetningskoncession för området Dannemora i Östhammars kommun, Uppsala län 2006-12-29 (dnr 22-1294-2006)*

Enligt Bergsstatens beslut om *bearbetningskoncession för området Dannemora i Östhammars kommun, Uppsala län 2006-12-29 (dnr 22-1294-2006)* framgår att gruvbryningen inte kan anses strida mot den gällande detaljplanen för DANNEMORA (3.29). Denna uppfattning delas av Östhammars kommun. Således kan heller inte denna detaljplan anses strida mot bearbetningskoncessionen (dnr 22-1294-2006) då markanvändningen som anvisas endast gäller ovan jord.

Vidare regleras gruvverksamhet i viss mån genom plan och bygglagens (PBL) 8 kap 2§. I PBL föreskrivs att ”i fråga om andra anläggningar än byggnader krävs bygglov för att [...] anordna tunnlar eller berggrum som inte är avsedda för tunnelbana eller gruvdrift”. Den underjordiska gruvverksamheten är således inte bygglovspflichtig varvid den inte i detalj behöver regleras genom detaljplanen.

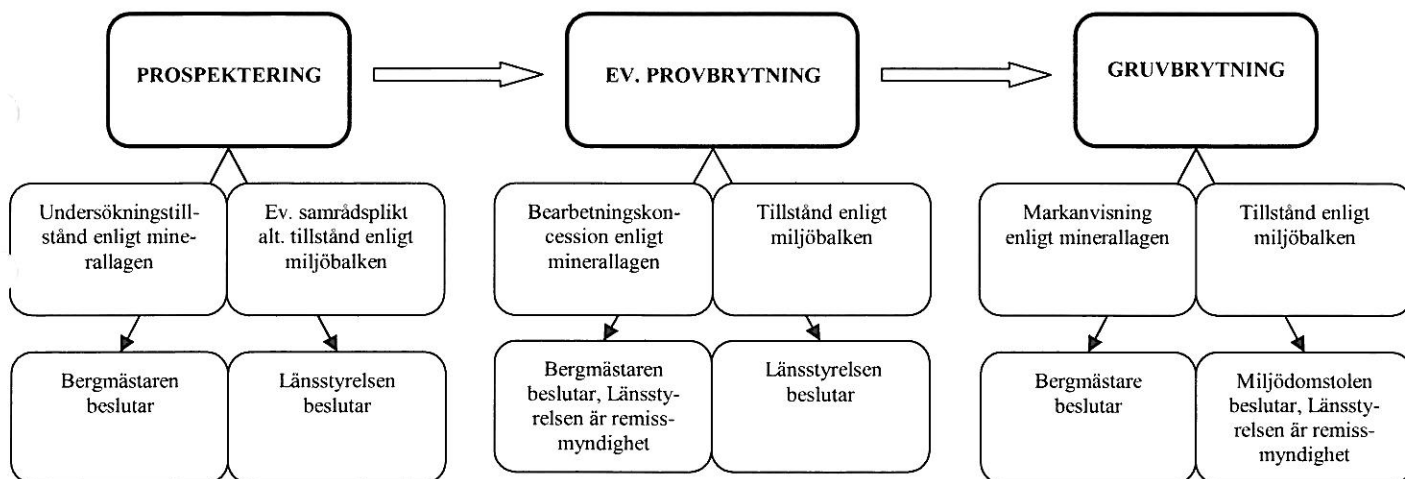
Denna detaljplan utförs med normalt förfarande utan program. Detta bedöms vara möjligt då det rör sig om en utvidgning och smärre justeringar av befintlig plan. Den framtida gruvverksamheten kommer i huvudsak, med undantag av två nya malmkroppar, att bedrivas inom tidigare verksamhetsområden. Vidare styr inte detaljplanen den egentliga gruvverksamheten utan bidrar istället till att bevara de höga naturvärden som finns inom planområdet.

Miljöpåverkan

En miljökonsekvensbeskrivning (MKB) har författats av Stellan Ahlin som en del i ansökan enligt miljöbalken om tillstånd till verksamhet vid Dannemoragruvan, bilaga B. I MKB:n beskrivs verksamheten och dess miljöpåverkan prövas genom Bergmästaren, Länsstyrelsen samt Miljödomstolen, se *figur 1*. Planen medger ingen annan användning än den som beskrivs i miljökonsekvensbeskrivningen för verksamheten varför en särskild plan-MKB inte kan behöva upprättas.

Den tidigare gruvverksamheten har bidragit till att det i området bland annat finns bevarandevärda kulturmiljöer och rödlistade djurarter. Kulturmiljöer, djurarter och landskapsbilden kommer delvis att påverkas genom gruvdriften och denna detaljplan. Enligt den MKB som upprättats har den nya gruvverksamheten i huvudsak positivt alternativt mycket liten negativ inverkan på de områdesspecifika värdena.

I miljökonsekvensbeskrivningens delar om kulturmiljöer, naturmiljöer, vatten samt miljö kvalitetsnormen och utsläpp beskrivs den påverkan som kan tänkas uppstå genom denna detaljplan.

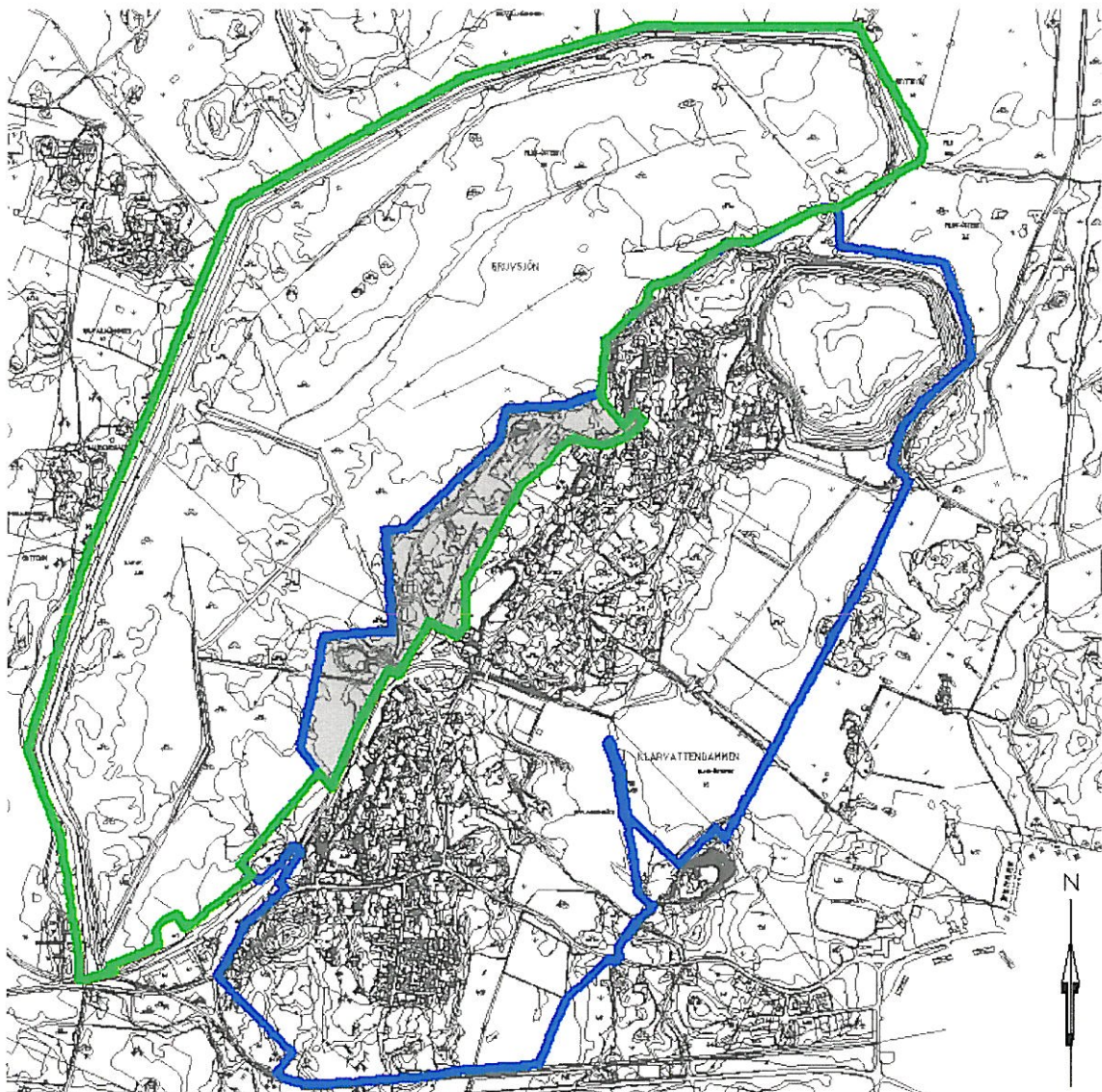
Figur 1 – Exempel på hur tillstånds- och miljöprövningar av olika skeden i gruvbrytningsprocessen kan gå till

Planområdet

Planområdet är beläget väster om gruvsamhället Dannemora och utgörs av ett ca 244 ha stort markområde som mestadels består av lövskog med mindre öppna ytor. Planområdet avgränsas i väster och norr av Sundbroån bortre avgränsning. I söder och öster avgränsas planen delvis av Dannemora Magnetit AB:s verksamhetsområde och delvis av den underliggande detaljplanens plangräns.

Denna detaljplan går delvis in i planområdet för DANNEMORA (3.29) vilket får till följd att den överlappade delen av den underliggande detaljplane upphör att gälla, se figur 2.

Marken är relativt flack och höjden varierar mellan + 25 till + 30 meter över medelhavsnivån. Som ett avtryck efter den tidigare gruvverksamheten finns det en viss rasrisk i delar av de östra delarna av planområdet.

Figur 2 – Den gröna linjen illustrerar plangränsen för denna detaljplan. Den blå linjen illustrerar på samma sätt den befintliga detaljplanens gräns. Då denna detaljplan vunnit laga kraft kommer markanvändningen i det gråfärgade området i mitten av kartan att regleras genom denna plan.

Dnr 2007BN702

Markägoförhållanden

Marken som berörs av den nya detaljplanen ägs i sin helhet av Dannemora Gruvfastighets AB, vid upprättandet av denna detaljplan.

Tidigare ställningstaganden

Översiktsplanen för Östhammars kommun

I översiktsplanens del II upptas inte det aktuella området som något särskilt utvecklingsområde för exempelvis bebyggelse- eller industriändamål.

I översiktsplanens del III beskrivs områdets naturvärden samt riskintresset för kulturmiljövärd särskilt (Rk 21). Det egentliga planområdet beskrivs inte särskilt men miljöer i och kring planområdet beskrivs som "variationsrik och hyser dessutom avsnitt som är unika i landet"

Riskintresset som berör planområdet är av teknisk- och arkitekturhistorisk karaktär. Till bruksmiljöerna hör omfattande fördämningssystem för kraftförsörjning till både gruvor och bruk. Stor del av dessa fördämningssystem ligger utanför planområdet och kommer inte att påverkas av denna plan tillika den planerade gruvverksamheten. Inom planområdet finns diken samt delar av Sundbroån. Diken samt Sundbroån tillåts enligt denna plan att nyttjas i enlighet med tidigare fastställda vattendomar. Vattenmagasineringsen samt gruvverksamheten är inte något som kan anses strida mot riksintressets intentioner. De kulturmiljöer som finns i form av bebyggelse kommer inte att påverkas eller ändras i och med denna plan.

Underliggande detaljplan för *DANNEMORA* (3.29)

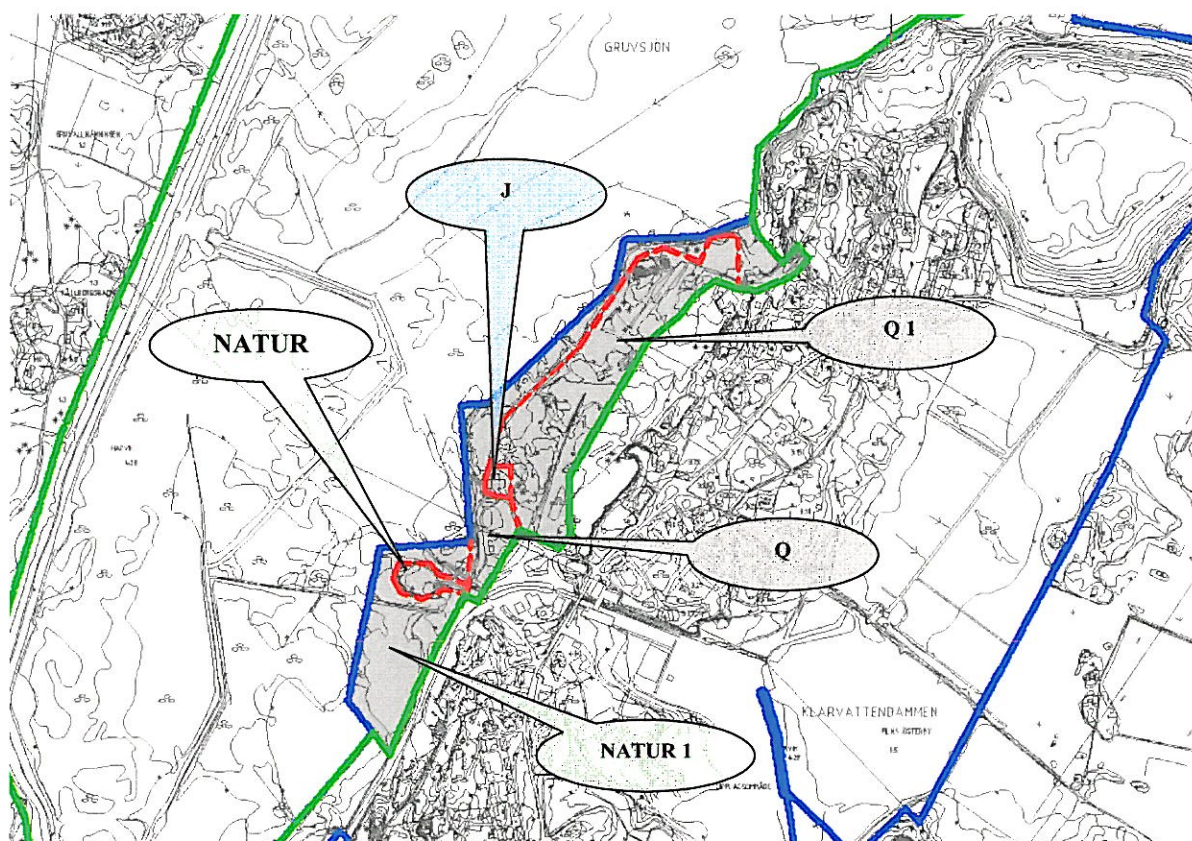
Den underliggande planen upprättades som tidigare nämns delvis för att inte försvåra eller förhindra en eventuell framtida gruvbrytning av malm som utgör riksintresse. De områden som berörs och därmed kommer att upphöra genom denna detaljplan är i den underliggande detaljplanen reglerade som NATUR, NATUR 1, Q, Q 1 samt J, se *figur 3*.

NATUR-, Q- samt Q 1-områden består av allmän naturmark eller kulturresevat delvis med rasriskområden.

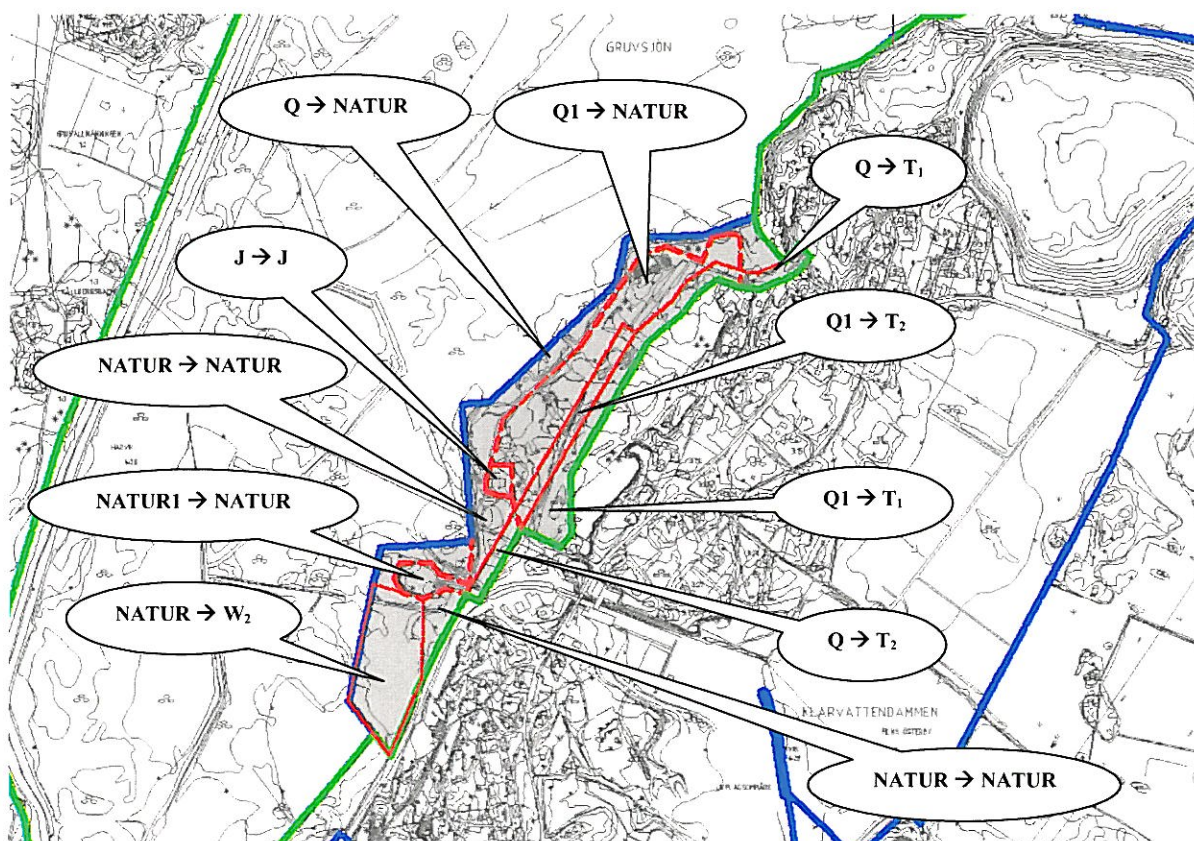
NATUR 1-områden består av sandupplag från den tidigare gruvbrytningen.

Inom J-området finns en byggnad för industriändamål.

I *figur 4* visas den ändrade markanvändningen. Under rubriken *Ny detaljplan* redovisas den nya markanvändningen och dess regleringar för hela planområdet.

Figur 3 – utdrag ur figur 2 med tidigare användningsgränser i den underliggande detaljplanen inritade.

Figur 4 – Bilden ovan illustrerar de förändringar som sker i markanvändningen i en jämförelse mellan den underliggande detaljplanen och denna detaljplan. (underliggande plan → denna detaljplan)

Dnr 2007BN702

Konsekvenser

Ingen betydande miljöpåverkan kan antas uppkomma med anledning av de ändringar och tillägg som görs med denna plan förutom den vattenmagasinering och sedimentationsanläggning som planeras. Dessa aktiviteter är verksamhetsanknutna och regleras i den verksamhets MKB som är den del i miljöprovningen av hela verksamheten.

Miljöprovning av hela verksamheten vid Dannemora Gruva i Östhammars kommun skall göras. Dessa miljöprovningar sker utanför planprocessen varför godkända provningar och där till följande åtgärder är en förutsättning för att denna detaljplan skall ha någon egentlig verkan.

Nedan följer en kortare redovisning av de provningar som gruvverksamheten i Dannemora har och kommer att genomgå.

- Gruvbrytningen befinner sig idag i tillståndsfasen. Ett bearbetningstillstånd har tilldelats från Bergmästaren. *Dnr 22-1294-2006, 2006-12-29*
- Ansökan enligt miljöbalken är inlämnad till Nacka tingsrätt i juni 2007 (SNI-kod 13.1-1, mål M 3809-07.) Arbetet med miljö tillstånd för verksamheten pågår. Kungörelsen är ute och avslutas 22 jan 2008. Miljödomstolsförhandlingar förväntas att påbörjas i februari och beslut om verksamhetens villkor förväntas i maj månad samma år. Markanvisningsförrättning kommer att sökas hos bergmästaren så snart denna detaljplan vunnit laga kraft.
- I samband med bearbetningskoncessionsbeslutet har Bergmästaren godkänt miljökonsekvensbeskrivningen. (Beslut Dnr 22-1294-2006 från 2006-12-29)
- Länsstyrelsen har godkänt anläggande av sedimenteringsmagasin och bortledning av vatten från Dannemora gruva. (Beslut Dnr 531-2950-06 från 2007-07-13). Östhammars kommuns Miljönämnd har yttrat sig och har inte haft något att erinra.

Vidare bör nämnas att den järnväg och bilväg som tillåts anläggas inom ramen för denna detaljplan ligger inom tidigare Q-områden. Dessa Q-områden syftar delvis till att bevara den kulturhistoriska bebyggelsen och delvis till att bevara de höga naturvärden som finns i området.

Järn- och bilvägen som tillåts enligt denna plan kan inte anses utgöra några hinder för natur- och kulturlandskapets bevarande då ingreppet i naturen är av ringa art. De nya vägområdena bidrar till att miljövänliga transporter kan anordnas på ett, för kulturmiljöerna i det riksintresseskyddade området, skonsamt sätt. Gruvbrytningen sett ur ett helhetsperspektiv bidrar också till en levande kulturmiljö där fyndigheter av riksintresse kan fortsätta brytas.

Den nya bil- och järnvägsdragningen redovisades inte av Dannemora Magnetit AB vid ansökan till miljödomstolen 2007. Anledningen till detta är att det uppkommit andra behov och nya möjligheter under processens gång. Under planprocessen har en buller- och vibrationsundersökning genomförts i syfte att redovisa konsekvenser som uppstår om Dannemora Magnetit AB bestämmer sig för att använda den föreslagna dragningen för transporter.

Dnr 2007BN702

Hela buller- och vibrationsundersökningen kommer att redovisas som en komplettering till ansökan till miljödomstolen 2007. Sammantaget visar buller- och vibrationsundersökningen att de i detaljplanen föreslagna transportvägarna medför mindre konsekvenser i form av buller och vibrationer än vad samtliga tidigare redovisade alternativ gjort.

Med ovan nämnda fakta som bakgrund anser Östhammars kommun att någon miljökonsekvensbeskrivning ej behöver upprättas som en del till denna detaljplan och att planen i sig inte kommer att medföra någon betydande miljöpåverkan.

NY DETALJPLAN

Bebyggelse

Dannemora Magnetit AB får i egenskap av huvudman, fastighetsägare och koncessionshavare uppföra byggnader som är till för gruvverksamheten. Någon annan ny bebyggelse och därtill hörande byggrätter tillåts inte inom ramen för denna detaljplan. Den befintliga byggnad som i plankartan är placerad i J-området avses för industriverksamhet.

Trafik

Två nya trafikområden, järnväg och bil- transportväg, tillåts i denna detaljplan.

Bil- och transportvägen benämns T1 i planen. Syftet med vägområdet är att fordon skall kunna transportera malm från norr till söder utan att göra intrång på den bevarandevärda bebyggelsen som ryms inom den underliggande detaljplanen. Syftet med vägområdet är också att lastning och ev. lossning från tåg skall kunna anordnas på ett tillfredställande sätt med hänsyn till korta transportsträckor och bullerbilden.

Järnvägsområdet benämns i planen T2 och är ämnat för godståg som skall ha till uppgift att transportera malm från gruvbrytningen till bland annat Hargshamnns hamn. Det nya järnvägsområdet ansluter till den underliggande planens järnvägsområde. Det är i dagsläget inte avgjort om någon ny järnväg kommer att anläggas i T2-området.

Inom T1- och T2-områdena finns fast fornlämning. Inför planerad utbyggnad av väg och järnväg skall samråd ske med Länsstyrelsen.

Den utredning som genomförts med avseende på olägenheter i form av buller och vibration, alstrad i samband med transporter inom T1 och T2 områdena, redovisas till del i slutet av denna planbeskrivning. Se *Bilaga 1 – 4*.

Naturområden

Gruvsjöområdet och angränsande områden söder om verksamhetsområdet har i planen reglerats till naturmark. Huvudsyftet med de två naturområdena är att Dannemora Magnetit AB, i egenskap av huvudman för naturområdena, ska kunna utföra den verksamhet som godkänts i Bergsstatens bearbetningskoncession 2006-12-29 (dnr 22-1294-2006) samt kunna genomföra sådana säkerhets- och bevarandeåtgärder som krävs inom ramen för gruvverksamheten.

Inom Naturområden skall, i enlighet med Bergsstatens beslut (dnr 22-1294-2006), koncessionshavaren sätta upp stängsel på mark som har tagits i anspråk för bearbetning eller därmed sammanhängande verksamhet. Vidare skall även andra anläggningar än de som gjorts för gruvans styrka och varaktighet tas bort då koncessionen upphör.

I den underliggande planens planbeskrivning står det angivet att en skötselplan bör upprättas för Natur- och Q-områden inom den underliggande planen. Någon sådan skötselplan upprättades aldrig och de särskilt höga naturvärden som beskrivs i den underliggande planbeskrivningen kan inte anses gälla de områden som upptas i denna plan, gäller

Dnr 2007BN702

även tidigare Natur- och Q-områden. Således har ingen hänsyn tagits till den skötselplan som framställs i den underliggande detaljplanen.

De omfattande naturområdena i denna detaljplan har genomgått inventeringar och undersökningar av biologisk och kulturella art, bilaga 8 - 11 m.fl. till miljökonsekvensbeskrivningen som upprättades i samband med ansökan till miljödomstolen 2007. Dessa undersökningar och eventuellt kompletterande undersökningar kommer att ligga till grund för upprättande av en skötselplan för de naturområden som finns inom denna detaljplan samt hela planområdet för den underliggande planen. Skötselplanen kommer redovisas som en komplettering till ansökan till miljödomstolen 2007.

I naturområdet, i anslutning till vattenmagasinet, tillåts Dannemora Mineral AB placera de massor som blir en följd av eventuella utgrävningar i det befintliga diket. Massförflyttningen får inte strida mot den framtida skötselplanen för området om det skulle visa sig att det exempelvis finns höga natur- och kulturvärden inom delar av det anvisade området. Området för massuppläggningsen har delats in i två separata delområden inom vilka massor till en sammanlagd volym av 90 000 m³ får läggas upp. Massorna kommer delvis att användas som material för att bygga upp skyddsvallar. I syfte att förhindra en alldeles för stor förändring i landskapsbilden får upplagsmassorna inte överstiga en höjd av 1.5 meter över dagens marknivå.

Vattenområden

Två olika vattenområden har inrymts i denna detaljplan för att tillgodose Länsstyrelsens beslut om anläggande av sedimenteringsmagasin och bortledande av vatten från Dannemora gruva, *Dnr 531-2950-06 från 2007-07-13*.

Inom de områden som i plankartan betecknas W₁ får vatten magasineras för gruvans drift. Vattenmagasinet har till syfte att försörja gruvan med vatten samt att reglera den mängd vatten som släpps ut i Sundbroån.

Inom vattenområdet som betecknas W₂ får sedimenteringsanläggning anordnas i enlighet med Länsstyrelsens beslut om anläggande av sedimenteringsmagasin och bortledande av vatten från Dannemora gruva. (Dnr 531-2950-06 från 2007-07-13.)

Sedimentationsdammen har en areal på 4500m² och en volym på 9000m³. Inom sedimentationsanläggningen ryms även en klarvattenbassäng med en areal om ca 30 000-40 000 m² och en volym på ca 100 000 m³.

Vattenverksamheterna beskrivs på ett utförligare sätt i Teknisk beskrivning, gruvverksamhet i Dannemora, som är en bilaga till ansökan enligt miljöbalken om tillstånd till verksamhet vid Dannemoragruvan. Vattenmängder och tillåtna flöden till Sundbroån regleras vidare i vattendomen som utfärdades av Vattendomstolen 1966 (Ans.D.49/1964, 1966-02-02.)

Innan markförändringar påbörjas i samband med eventuella utgrävningar för vattenmagasineringen åligger det Dannemora Magnetit AB att, i samråd med granskande myndighet, redovisa de undersökningar som tidigare utlovats i samband med tillståndsansökan till miljödomstolen (2007)

Dnr 2007BN702

Teknisk försörjning

Mellan de två W_1 -områdena finns det idag en pumpstation som har till uppgift att pumpa vatten från dikessystemen till Sundbroån. Denna pumpstation kommer även i framtiden att användas i detta syfte och har på plankartan betecknats E.

Administrativa bestämmelser

Planens genomförandetid är 15 år från den dag planen vinner laga kraft. Då denna plan vinner laga kraft upphör delar i den underliggandedetaljplanen för DANNEMORA (3.29) att gälla.

Fastighetsägaren alternativt arrendehavaren är huvudman för all mark inom denna detaljplan.

Dannemora Magnetit AB får endast genomföra verksamheter enligt denna detaljplan under förutsättning att idag ännu ej prövade tillstånd godkänns av dess granskande instans/myndighet.

Förordnanden

Inom verksamhetsområdet (T1 och T2) finns fasta fornlämningar som skyddas av Kulturminneslagens bestämmelser. Markingrepp och andra förändringar kräver tillståndsprövning hos Länsstyrelsen.

Dnr 2007BN702

Källor

Ahlin Stellan (2007)

Miljökonsekvensbeskrivning, gruvverksamhet i Dannemora, bilaga B till ansökan enligt miljöbalken om tillstånd till verksamhet vid Dannemoragruvan

Bergsstaten (2006)

Bearbetsningskoncession för området Dannemora i Östhammars kommun, Uppsala län. 2006-12-29 Dnr 22-1294-2006,

Dannemora Magnetit AB (2007)

Teknisk beskrivning, gruvverksamhet i Dannemora, bilaga B till ansökan enligt miljöbalken om tillstånd till verksamhet vid Dannemoragruvan

Dannemora Magnetit AB (2007)

Gruvverksamhet i Dannemora. Ansökan till miljödomstolen med bilagor och kompletteringar.

Kaponen L, Ljungholm A-C, Arfvidsson P (1994).

Dannemora, Järnbygden hjärta.

Länsstyrelsen i Västerbottens län (2001)

Miljölagstiftning och miljökonsekvensbeskrivning (MKB) för gruvverksamhet inom Västerbottens län

Vattendomstolen (1966) (nuvarande Miljödomstolen)

Vattendom Ans.D.49/1964, 1966-02-02.

SFS 1987:10

Plan och bygglag 8 kap 2§ punkt 3

Östhammars kommun (1994)

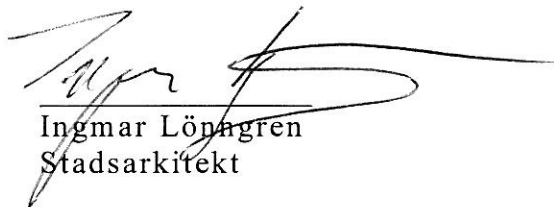
Detaljplan för DANNEMORA, Films-Östeby 3:5, del av Harvik 4:28, del av mfl. (3.39)

Östhammars kommun (2003)

Översiktsplan för Östhammars kommun del II och del III

Dnr 2007BN702

Ingmar Lönnagren
Stadsarkitekt

Christian Blomberg
Planingenjör

Dnr 2007BN702

Detaljplan för

DANNEMORA VÄSTRA GRUVOMRÅDE, HARVIK 4:28 SAMT FILMS-ÖSTERBY 3:5

Östhammars kommun, Uppsala län

Detaljplanen upprättad den 14 januari 2008

Detaljplanen reviderad den 7 mars 2008

Detaljplanen antagen den 29 april 2008

Beslutet har vunnit laga kraft den 2 juni 2008

GENOMFÖRANDEBESKRIVNING

Genomförandebeskrivningens rättsverkan

Genomförandebeskrivningen har ingen självständig rättsverkan. Avsikten med beskrivningen är att den ska vara vägledande för genomförandet av detaljplanen.

Tidplan

Denna detaljplan utförs med normalt förfarande utan program enligt plan och bygglagens 5 kapitel. Detta bedöms vara möjligt då det rör sig om en utvidgning och smärre justeringar av befintlig plan. Detaljplan med normalt planförfarande, utan program, innebär att detaljplanen kommer att utgöra underlag för samråd en gång och sedan ställas ut för antagande.

Planen beräknas utgöra underlag för samråd i slutet av januari 2008. En samrådsredogörelse kommer sedan att sammanställas till utställningen som kommer att äga rum under den tidiga våren 2008.

Genomförandetid

Planens genomförandetid är 15 år från den dag planen vinner laga kraft. Då denna plan vinner laga kraft upphör delar i den underliggande detaljplan för DANNEMORA (3.29) att gälla.

Motivet till den långa genomförandetiden är att gruvverksamheten beräknas fortgå under ett flertal år framöver.

Dnr 2007BN702

Ansvarsfördelning och huvudmannaskap

Inom detaljplanen finns två fastigheter, Harvik 4:28 och Films-Österby 3:5, som idag ägs av Dannemora Gruvfastighets AB. Samtidigt som denna plan författas pågår förhandlingar mellan Dannemora Magnetit AB och det kommunägda Dannemora Gruvfastighets AB om förvärv av den aktuella marken.

Dannemora Magnetit AB kommer efter förvärvsförhandlingarna och ett eventuellt förvärv att förfoga över den aktuella marken så som fastighetsägare eller arrendehavare.

Då den aktuella marken har övergått i Dannemora Magnetit AB:s ägo alt. då Dannemora Magnetit AB står som arrendehavare är de huvudman för vattenområden och kvartermark så som naturområden, järnvägs- och vägområden. Inom dessa områden svarar Dannemora Magnetit AB för att verksamheten bedrivs på ett för allmänheten betryggande sätt genom att exempelvis uppföra erforderlig skyltning och andra skyddsåtgärder.

Det är bearbetningskoncessionen, *bearbetningskoncession för området Dannemora i Östhammars kommun, Uppsala län 2006-12-29 (dnr 22-1294-2006)*, och det tilldelade bearbetningsområdet som mer i detalj styr gruvverksamheten och de anläggningar som får uppföras inom planområdet. Vidare är det bergmästaren som fastställer skyldigheten att ta bort sådana anläggningar som inte är för gruvans styrka och varaktighet, den dag gruvverksamheten upphör.

Planekonomi

Dannemora Magnetit AB står för kostnader för anläggningsarbeten inom och i anslutning till planområdet.

Kostnader för planarbete mm betalas av Dannemora Magnetit AB och tas ut då planen vunnit laga kraft genom särskilt planavtal som tecknas mellan Dannemora Magnetit AB och Östhammars kommun.

Ingmar Lönngrén
Stadsarkitekt

Christian Blomberg
Planingenjör

Detaljplanen antagen den 29 april 2008
Beslutet har vunnit laga kraft den 2 juni 2008